Malin Edström

En intervju av Anna Orrghen

1 februari 2008

Intervju 31

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Malin Edström, intervju från 2008 av Anna Orrghen, medie- och kommunikationsvetenskap, Institutionen för kultur och kommunikation, Södertörns högskola, Stockholm.

Nyckelord: IDC, KTHB, sökprofiler, TRIP, standardisering, söksystem, on-linedatabaser, databaser. IR-databaser, informatik, SDI, Roland Hjerppe, Björn Tell, KI.

Abstract

This interview with Malin Edström was conducted at her home at Lidingö in Stockholm by Anna Orrghen on 1 February 2008. It dealt with Edström's first contact with digital technology at The Information and Documentation Centre (IDC) at the main library at The Royal Institute of Technology during the mid-sixties. Edström's first employment was at IDC where she worked between 1967 and 1983, first as Information scientist and 1978-1983 as head of IDC. In the interview Edström described the experiences made by being a part of the young group developing IDC and particularly underlined the close cooperation between the researchers using the library and the Information scientists at IDC, her continous work with standardization, the development of on-line databases at IDC during the early seventies, the cooperation with Karolinska Institutet during the mid-seventies as well as the importance of international collaboration.

Informant: Malin Edström
Intervjuare: Anna Orrghen
Tid: 1 februari 2008
Plats: Stockholm

Anna Orrghen: För bandspelarens skull ska jag tala om att mitt namn är Anna Orrghen och jag sitter hemma hos Malin Edström på Lidingö. Malin har under många år arbetat med informatik och IR-databaser och framförallt är det din tid på KTHB som vi kommer att prata om nu. Om vi börjar från början vet jag att du föddes 1942 i Västerås.

Malin Edström: Sen har jag bott i Stockholm och Västerås under olika perioder. Studenten tog jag ju på Djursholm, -62 blir det. Medan jag studerade var jag nere i Frankrike och försökte lära mig franska.

Anna Orrghen: Under gymnasiet?

Malin Edström: Nej, under universitetstiden. Då var jag ett halvår nere i Frankrike och försökte lära mig språket där, för det kunde jag för dåligt. Jag har alltså studentexamen från den matematisknaturvetenskapliga grenen.

Anna Orrghen: Hur kom det sig att du valde de ämnena?

Malin Edström: Det fanns inga alternativ för mig.

Anna Orrghen: Var det utifrån intresse?

Malin Edström: Jag har gått om två gånger i skolan. Ena gången för att jag körde i engelska och tyska. Andra gången blev jag körd i franska. Det förklarar väl allt.

Anna Orrghen: Vad gjorde dina föräldrar?

Malin Edström: Far var civilingenjör och han var på ASEA större delen av sitt liv. Han var även indragen en del med Tekniska museet också, så Tekniska museet har varit en del av min uppväxt lite grand. Han höll också på med standardisering.

Anna Orrghen: Frågor som du också arbetat med?

Malin Edström: Ja, det har blivit som en naturlig del, jag vet vad det gäller. Han fick ledgångsreumatism och kopplades då över på specialuppdrag. Ungefär när han skulle sluta så dog han. Han var en av de första som käkade kortison i Sverige. Man hade inte fått grepp om det då. Men han fick i gengäld tjugo år vettigt liv av det så det är väl som det är. Mor hörde ju till den generationen som när hon gifte sig fick hon sluta arbeta. Hon hade en handelsutbildning och sådant så de möttes i arbetet. Sen var hon hemmafru. Och jag har tre äldre bröder.

Anna Orrghen: Har de gått samma bana som du?

Malin Edström: En är ekonom och en är ingenjör och en har gått sina egna vägar, om man formulerar det så. Två av dem är gifta och har barn också, så det drällar en massa brorsbarn och brorsbarnbarn och sådant numera också. En av dem bor permanent i

Frankrike, den äldsta, med sin norska hustru. Och även deras barn är gifta med en fransman och fransyska. Däremot är de också rätt mycket i Sverige.

Anna Orrghen: Du åkte till Frankrike samtidigt som du läste vid universitetet?

Malin Edström: Jag hade väl läst ett betyg matematik och funderade på vad jag skulle läsa vidare. Då var jag ett halvår i Frankrike.

Anna Orrghen: Började du på universitetet direkt efter gymnasiet, -62?

Malin Edström: Ja, hösten -62 började jag på universitetet. Och då läste jag matematik sen försökte jag ge mig på tvåan i matematik. Då motsvarade ett betyg en termin. Vad är det idag, tio poäng?

Anna Orrghen: börja här Tjugo. Men nu har de precis gjort om det till trettio.

Malin Edström: Ett poäng skulle motsvara en studietermin, så jag har ett poäng i matematik och sen fortsatte jag med tvåpoängskurs men den var för teoretisk för mig. Sen försökte jag mig på lite ryska också, tror jag, men det kommer jag inte ihåg när jag gjorde, teknisk ryska. Sen var jag ett halvår i Frankrike och när jag kom tillbaka igen kom jag in på Fysikum och där läste jag två betyg i fysik. Och i den vevan började jag fundera på vad jag skulle bli. Varför jag läste de här ämnena? Det var bara sådana här självklara ämnen.

Anna Orrghen: Vad var det som gjorde att de var självklara?

Malin Edström: Det fanns inte så mycket spännande och språk går bort. Jag var ju naturvetare och fysik var jag intresserad av och ville nog gärna gå vidare. Men det var inte alla professorer som tyckte att kvinnor skulle läsa där. Jag hade lite svårt att få igenom min tvåbetygstenta i fysik och i den vevan hade jag mött begreppet litteraturingenjör. Det fanns ute på företagen, att någon skulle sitta där och bevaka litteratur för forskare. Det tyckte jag lät som en intressant sak. Jag funderade på vad det kunde vara för något.

Anna Orrghen: Minns du hur du hörde du det här begreppet, när det dök upp?

Malin Edström: Om det var någon teknisk tidskrift eller något sådant där. Jag läste tidskrifter och sådant som fanns i hemmet. Jag blev stöttad av min far i de här grejorna också. Torsten Ahltin hade i den vevan hamnat på KTH med sin forskning, far kände honom och på något sätt på den vägen kom det sig att jag fick ett sommarjobb på biblioteket.

Anna Orrghen: När var det?

Malin Edström: Det var alltså -66, sommaren -66 måste det vara. Sen pratade vi om vad det var för ämne som kunde vara intressant att gå vidare med. Och då sade de, men kemister kommer alltid och frågar efter litteratur. Ok, kemi, det var inte mitt favoritämne. Men det slutade i alla fall med att jag sökte in på Kemikum och tog två betyg i kemi. Under den våren skulle jag ta ett tredje betyg för att bli färdig och gjorde ett trebetygsarbete om jämviktskonstanter med askorbinsyra och kalcium. Det var en massa labbar för någon som höll på att forska där. Då var de på mig från biblioteket och sa, ”nu har vi fått in en ny överbibliotekarie här, han heter Björn Tell, och han har massa idéer och han vill ha

in folk som har naturvetenskaplig utbildning för att de skulle kunna jobba med datorer och litteratur".

Anna Orrghen: Visste du vad datorer var när du hörde det här?

Malin Edström: Det var den där de använde när de räknade. BESK hade jag hört talas om så det var inte ett främmande begrepp. Men nyfiken har jag alltid varit så det var väldigt spännande. Så jag lämnade in mina ansökningspapper, men på halvtid sökte jag jobbet med den reservationen att jag skulle göra färdigt min examen. Det betydde att jag började den 1 september, tror jag det var, -67. Och då började jag och Roland Hjerppe och Kerstin, som då hette Bengtsson samtidigt. Hon på heltid och Roland och jag på deltid, vi läste fortfarande, vi var inte klara.

Anna Orrghen: Kände du dem sedan tidigare?

Malin Edström: Nej. Jag kände inte Björn heller.

Anna Orrghen: Vad anställdes ni som?

Malin Edström: Det var SINFDOK-anslag så vi kallades för forskningsingenjörer eller något sådant. Första halvåret hade man inte kommit igång. Då gick jag runt på olika avdelningar på biblioteket. Låneexpeditionen kunde jag ju utan och innan, så jag var runt på förvärv och klassificering och lite sådant där lärde man sig. Jag kunde rycka in var som helst i biblioteket egentligen.

Anna Orrghen: Men då var det inte datoriserat?

Malin Edström: Nej det var inget. Oh nej.

Anna Orrghen: Utan det var handskrivna lappar?

Malin Edström: De var humanister allihopa och det fanns inga med naturvetenskaplig utbildning. En intressant person där hade doktorerat på dimunitiven hos Majakovski, han var en trevlig person. Vi kom in där som ett vilt gäng, Björn Tell och det vilda gänget och det var väl inte alltid så populärt.

Anna Orrghen: Vad fick ni för reaktioner?

Malin Edström: Det var som om de andra inte betydde någonting. Man fick känslan att de inte betydde något när vi började där.

Anna Orrghen: Ni kände det så?

Malin Edström: Nej de.

Anna Orrghen: De trodde att ni?

Malin Edström: Nej, de tyckte så. Björn, till exempel, var inte intresserad av annat än just det vi höll på med, så det kan jag ju förstå. Det blev så nytt och många av dem var äldre människor. Men det gick ganska bra. Jag hade en fördel i det fallet att jag hade gått runt på olika avdelningar, så alla kunde prata med mig. Första tiden formulerade vi sök-

frågor. De skickades iväg till Amerika och en gång i veckan kom det ett papper med resultat av frågorna vi hade. Så satt vi och gick igenom dem och klippte och klistrade ihop det.

Anna Orrghen: Med sax och papper för hand?

Malin Edström: För hand. Så skickade vi ut listorna för att vi skulle bara få bra referenser. Det var svårt att styra det här när man skickade iväg och en vecka senare får man resultat, kanske.

Anna Orrghen: Hur skickade ni iväg dem? Var det med vanlig post?

Malin Edström: Ja, det var vanlig post. Vi formulerade hur vi ville ha frågorna gjorda.

Anna Orrghen: Och frågorna var utifrån vad forskarna letade efter?

Malin Edström: Ja, sökprofilerna som vi skapade. Det där pågick under våren -68. Sen på hösten -68 måste ABACUS kommit igång nere på Studsvik. Då kunde vi börja köra lite bättre själva.

Anna Orrghen: Och då hade ni datorer?

Malin Edström: Nej, vi hade inga.

Anna Orrghen: Det hade ni inte utan det var via Studsvik?

Malin Edström: Det var via Studsvik vi gick in och vi hade hålremsor som profilerna var stansade på. De skickades ned till Studsvik och där satt Rolf Lind. Det var väldigt roligt att träffa honom på hearingen, vi hade inte setts sen dess. Ja, vad var det han formulerade om Björn Tell, ”han är en initiativrik person som har förmågan att finna människor som kan genomföra hans idéer”. Och det tror jag att jag håller med om. Sen började vi få magnetband från Amerika. Då var det väl Chemical Abstracts som var en av de tidigare och sen från England, INSPEC, och sen gjorde vi en själva som hette MechEng, Mechanical Engineering, som stansades av assistenterna.

Anna Orrghen: Lade ni in svensk forskning på den?

Malin Edström: Ja, det var det. Och engelsk och tysk också och det var notiser och lite blandat. Sådant som inte fanns med i de här andra. Då fick vi ansvaret för våra databaser med våra specialområden så jag hade ju då Chemical Abstract som var mitt och jobbade med det. Och något som hette POST som var polymerer, de kom också från Chemical Abstract. Då fick vi göra något som jag tror vi har haft väldig nytta av. Vi fick sitta och läsa dumpar.

Anna Orrghen: Vad innebar det?

Malin Edström: Att de dumpade magnetbanden och vi fick sitta med dem på papper framför oss. Det betydde att vi kunde se, vi skulle lära oss hur strukturen låg i banden. Hur man skulle kunna identifiera vad fanns det för information på banden och hur den var strukturerad. Sen stod vi ansvariga för hur vi bäst skulle kunna ta tillvara den informationen. Vi kunde nästan gå in i maskinkoden. Nej, inte riktigt, men ändå. Det var ut-

skrifter. Men man lärde sig de olika formaten för de olika databaserna. Allihopa hade ju olika format.

Anna Orrghen: Vad var det för format?

Malin Edström: Ja ibland stod det en liten tagg och så stod det text och en tagg och en text. Ibland stod det det som sen kom att heta ISO 2709 och det var en leader som talade om vilka taggar som fanns med och hur långa de var och var de började och så kom hela posten. Och så kom nästa post med en leader och sen hela posten. Då stod vi ansvariga för att gå igenom det här och titta på hur vi skulle få ut det mesta möjliga från de här banden och göra en vettig möjlighet till sökning. Jag hade aldrig i mitt liv sett en dump förut. Och ungefär samtidigt satt jag ute på Kemikum, med en dump. Som skulle förklarade vad jag hade gjort under det där året för jag skulle avsluta mitt 3-betygsarbete. På bägge ställen satt jag helt plötsligt och glodde på dumpar, och helt plötsligt ”aha, men där står det ju någonting jag känner igen”. Det var ungefär så. Så fick man börja analysera det. Sen fick vi ju lära andra människor som kom in, vi fick lära dem specificera hur man gjorde det. Men vi första fick hacka oss fram. Roland hade ju lite mera datautbildning så han hade det lättare, och han fick hjälpa till lite grand från början.

Anna Orrghen: Vem var det som kom på att ni skulle titta på de här dumparna?

Malin Edström: Björn bara slängde på mig en dump. ”Titta på den här.” Jaha, där satt jag en dag och tittade på den.

Anna Orrghen: Var det ABACUS som ni utifrån det skulle förstå?

Malin Edström: Ja. ABACUS var söksystemet, men vi måste specificera vad är det vi vill söka på och hur ville vi söka på det. Ungefär samtidigt kom det ett antal SINFDOK-stipendiater. Rolf Larsson placerades hos oss på Teknis och så var det en som hamnade på IVA, Erik Sundström. Och då började Rolf att skriva Vira-programmet som blev det sökprogram som sen ersatte ABACUS. Vi körde från början fortfarande, tror jag, med det på Studsvik. Det var inte så sofistikerat på den tiden. Jag minns fortfarande när Rolf och jag delade rum och hur han satt och förtvivlat, jagade, jagade och jagade till slut sa han bara ”det där kommat saknades”. Det fanns inga metoder på den tiden att finna ut, testa. Han visste ju bara att det misslyckades.

Anna Orrghen: Det var någonting som inte fungerade men det angav inte vad det var som inte fungerade?

Malin Edström: Inte var heller. Men i alla fall, Vira var ett bra program, men det var ju sökningen, bara. Sen behövdes profilerna göras. Ungefär i samma veva kom QZ igång. De startade med egna maskiner som då är ett samarbete mellan FOA, universitetet och Karolinska och KTH. Det var väl de fyra delägarna av det. Och då skaffade de bland annat in ett teminalhanteringsprogram som hette GUTS, Gothenburg University Terminal System. Det betydde att vi kunde kommunicera med datorn där.

Anna Orrghen: Från KTHB så kunde ni kommunicera med datorn på QZ?

Malin Edström: Ja, och kunde lägga upp profilerna lagrade på skivminne. Innan dess hade vi sprungit upp med hålkort till höghastighetsterminalen på KTH. Då hade vi ett program som hette PROSA som skulle hantera profilerna och det var mycket avancerat.

Varje gång man lade in kanske tio profiler eller ändrade profil strök den någon eller några. Så småningom lyckades vi få fram ett program som sa vilka profiler som hade strukits. Det visste vi inte från början.

Anna Orrghen: Hur kom det sig att den strök profiler?

Malin Edström: Det var något fel, det var det. Sen skrev de om det här programmet till något som hette EPOS. Det stod egentligen för extended Prosa. Och EPOS kunde vi hantera via terminalen. Jag kommer inte ihåg om vi hade kort på den från början eller om vi direkt satte igång med GUTS att skriva på den. Då kunde vi lägga in profiler och ändra i profiler direkt och få det lite snabbare gjort. Men det gällde att ha tungan rätt i munnen när man skrev de där för det var ju att skriva en rad och det var en rad i taget man skrev. Så fick vi utskrifter på den här för att se om vi hade gjort rätt.

Anna Orrghen: Hur lång tid tog det från att forskaren hade talat om vad den ville att ni skulle söka på tills ni kunde få tillbaka ett svar?

Malin Edström: Det här var ju löpande litteraturbevakning.

Anna Orrghen: Okej, så de hade angivit att ”den här typen av litteratur vill jag alltid ha bevakning på”.

Malin Edström: Ja. Vad vi kallade för SDI, Selektiv Delgivning av Information, löpande litteraturbevakning. Chefen för avdelningen blev Zofia Gluchoowicz, som fanns på biblioteket tidigare och fick det här uppdraget att starta tjänsten, och hon hade väl en viss teknisk utbildning. Hon hade kommit från Polen och bland annat suttit i Auschwitz. Efter hand växte avdelningen.

Anna Orrghen: Och det är IDC, informations- och dokumentationscentralen?

Malin Edström: Ja. Den växte ju efterhand under de här åren. Och vi anställde nya ingenjörer. Även några som undervisade i litteratursökning på KTH, det blev kurser. Det var en som hette Peter von Sabsay, maskiningenjör. Han lyckades sälja in de här kurserna till maskinarna på KTH. Maskiningenjörerna var de första som började utnyttja kurser här.

Anna Orrghen: Skulle de då komma till biblioteket och använda datorerna där?

Malin Edström: De skulle lära sig att använda biblioteket till att börja med. Och sen kunde man även få pröva med lite profiler. -72 eller något sådant hade Björn, med sina internationella kontakter, fått igång att ESA, European Space Agency, de hade en centraldator nere i Darmstadt och då skulle vi få en terminal hos oss till den datorn, och då kunde vi söka i de databaserna som fanns samlade där och det var NASA:s material och det var INSPEC som var Information Science Electronic. Och det var kemi, tror jag. Ja, just det, maskinarna, Engineering Index, maskiningenjörernas. De stora databaserna i de här olika områdena. -72, -73 eller något sådant började den där att fungera hos oss. Vi hade massa trassel under tiden.

Anna Orrghen: Vad var det som gick trassligt på vägen?

Malin Edström: Det var inte självklart att dra kablar från Darmstadt upp till Stockholm och att få det att fungera.

Anna Orrghen: Det fick alltså dra kablar hela vägen för det ändamålet?

Malin Edström: Mer eller mindre, ja. Man kunde hyra in. Vi hade en hel kabel från Darmstadt och upp. Då började vi sitta där och kunna göra sökningar.

Anna Orrghen: Var det begränsat så att ni bara kunde göra sökningar vissa tider?

Malin Edström: Nej.

Anna Orrghen: Ni kunde göra sökningar när som helst?

Malin Edström: Ja. Vi gjorde det på arbetstid. Det var middle European time, det var inga sådana bekymmer. Då började vi även med att göra sökningar tillsammans med våra kunder och det var lite originellt att vi ville ha med forskaren. När vi gjorde sökningarna så satt forskaren med oss så att vi kunde göra en bedömning direkt. Vi vande oss vid att ha någon bakom ryggen hela tiden. Det är många som har sagt att ”nej, det klarar vi inte” men för oss så var det bara så vi gjorde.

Anna Orrghen: Då förhöll de sig till det resultat som ni fick upp?

Malin Edström: De kunde bedöma hela tiden. Och ge lite tips och råd att, ”nej, men försök med de här orden” och sådant där. Det gjorde ju mycket. Vi gjorde mycket fritextsökning. Sen vidareutvecklades det här så att det var nästan bara vi som hade det, förutom Paris. Sen kom det flera som var intresserade av att vara med och söka, bland annat Danmarks Tekniska Bibliotek, till exempel.

Anna Orrghen: Som sökte på samma ledning som ni?

Malin Edström: Ja. I den vevan utvecklades att vi fick en liten nod som stod hos oss så att andra kunde börja ringa in och det var väl -76 eller något sådant där, -75, som de kunde ringa upp och koppla upp sina egna terminaler till den här noden och göra sökningar själva.

Anna Orrghen: Och ni behövde inte prata med dem eller sitta och leta?

Malin Edström: Nej. Då var det i bibliotek. Litteraturingenjörer, eller vid det laget kallades man för dokumentalister.

Anna Orrghen: Hur finansierades Darmstadtkopplingen? Det låter väldigt dyrt.

Malin Edström: Nej, det vet jag inte.

Anna Orrghen: Vet du om det var dyrt?

Malin Edström: Jag har ingen aning om detta. Jag har inte rört vid den punkten alls. Jag blev ju chef för IDC men jag har inget minne av att vi betalade någonting. Det måste finansieras på något sätt. Om det var ESA som själva som stod för det eller inte, jag vet inte. Jag har inget minne att vi återkopplade med någonting där.

Anna Orrghen: Var det någon form av samarbetssystem så att de fick ta del av era resultat om ni lade in dem någonstans?

Malin Edström: Nej, det här var ett rent användande av deras. Vi hade några årsmöten som man sade vad man tyckte om det och så vidare. Men jag har inget hum om några kostnader i det där. Jag ve inte om det kan vara SINFDOK som betalade det. Jag är osäker på det. Men jag har ett minne från när jag hade gått en kurs på KI för att lära mig lite MEDLARS.

Anna Orrghen: När var det?

Malin Edström: Nej, jag bara säger det för jag vill ha lite mer historia här emellan, och det var när vi började samarbetet. Jag kommer inte riktigt ihåg när det var. Jag minns att jag var chef från -78. Då måste det ha varit -75, -76 eller något sådant där. Då var det en danska som gick samma kurs som jag och vi hade rätt trevligt tillsammans. Vi var de som kunde mest i sammanhanget. Sen visste jag att hon var god vän med hon som var informatikeransvarig på Danmarks Tekniska Bibliotek. Och helt plötsligt mellan jul och nyår så fungerade inte länken och vi satte igång Televerket på alla håll och jagade och allting slutade i Danmark, DTB, Danmarks Tekniska Bibliotek. Där hade det gått en propp. Det var stängt mellan jul och nyår så då ringde jag upp den här kvinnan som jobbade på en industri och som sen ringde upp Bett Vedel på DTB som gick dit och bytte propp och så kom det igång igen.

Anna Orrghen: Under julledigheten?

Malin Edström: Ja.

Anna Orrghen: Ja, det är bra med kontakter. Det är ganska illustrativt också. Det är människor involverade i allra högsta grad.

Malin Edström: Oh ja. För vi gick alltså igenom deras bibliotek.

Anna Orrghen: När ni började med uppkopplingen till ESA, fick ni reaktioner från andra i Sverige?

Malin Edström: Det var ju så att det var KI och vi. De hette inte KI, de hette någonting annat. MIC hette de sen, men de hette någonting innan.

Anna Orrghen: BMDC?

Malin Edström: BMDC, ja, Biomedicinska dokumentationscentralen. Det var vi två och där var det en kamp, kan vi säga, om vem som först skulle få ordning på de här grejorna. Andra var ju glada att det fanns, tackade och tog emot. -69 började vi väl ta betalt och då började folk skria, ”Bibliotek ska vara gratis.” Ja, men det här är inte en självklar bibliotekstjänst. Jag tror det var sommaren -69 vi började ta betalt.

Anna Orrghen: Hur betalade man? Var det per profil?

Malin Edström: Per profil på SDI-tjänsterna. På ESA var det från början per fråga men sen kunde det sluta med att man satt där i tre timmar och sen fick vi begränsade det och sälja per tid.

Anna Orrghen: Du nämnde industrin. Var det forskare ute i industrin som vände sig till er?

Malin Edström: Ja, via biblioteken. Vi ville gärna ha med den slutanvändaren när vi gjorde sökningar. När vi gjorde de här sökningarna var det bra om vi fick den som skulle ha resultatet med. Det var forskare från olika håll som tog kontakt med oss. Om de kom via biblioteken på något sätt eller inte vet jag inte. Från KTH kom de ju direkt till oss, satt med och gjorde sökningar. Men det var inte alltid vi fick med forskarna för ibland sade de här ”vi vill ha den här frågan gjord”. Den som förstod det bäst fick då göra frågan. Det var ungefär som Marie när hon kom in där så var det ju hennes område kärnfysiken då i första hand. Men vi försökte jobba så nära slutanvändarna som möjligt. Det betydde ju också att profilerna som vi hade, löpande bevakningen, där ville vi ha en återkoppling på det för att de skulle värdera resultatet.

Anna Orrghen: Gjorde de det?

Malin Edström: Ja, det gjorde de ganska snällt. Sen vidareutvecklade vi det här så att först fick de ut det på papper så de fick läsa referenserna och sen skulle de få tag i artiklarna.

Anna Orrghen: Kunde de få det också via de här terminalerna?

Malin Edström: Nej. Med den här löpande bevakningen skickade vi ut papperna och då hände det ibland att de skickade tillbaka papperna och skrev ”kan ni fixa så vi får de här förbockade artiklarna”. Nu började det hända en del på biblioteket. För att då sade vi att då gör vi om det här så att vi skriver ut referenserna på kort. Det var ungefär tre kort som fick rum på ett A4:a papper. Det betydde att dels kunde de ju då riva och slänga bort allting som var skräp och behålla det som var bra, det var perforerade kort. Sen kunde de dessutom skicka in de här korten till biblioteket som letade rätt på om det fanns hos oss. Annars skickades det här kortet vidare, kanske till Chalmers eller Lund eller något sådant, för att få fram hela artikeln. Och innan vi hade fått igenom det på biblioteket, det var lite av en revolution.

Anna Orrghen: Vad var det som var svårt?

Malin Edström: ”Vi måste ju ha tre kopior av beställningarna.” Det var på den nivån. Men när det hade gått vidare organiserade man om det istället på reproavdelningen så att man hade kort för varje kund och då skrev man upp hur många kopior som gjordes varje gång. Då kunde de ha ett konto på repro och så fick de en ny faktura, ”nu är det dags att betala in lite mer för nu är det slut”, och så vidare. I slutändan så var de mycket gladare nere på repro. Det här var ju rationellt och bra. Det var mycket bättre än att sitta och räkna igenom dubbletter och tripletter för hand som de hade gjort tidigare. Nu hade de en sammanställning på kort istället. Sen vandrade det här vidare även till andra bibliotek och på så vis kunde de få sina hela artiklar. Att få igenom hela Sveriges tekniska biblioteksvärld att acceptera detta, det gjordes.

Anna Orrghen: Från er sida?

Malin Edström: Ja, de accepterade det. Men jag vet att det var någon från Lund som gjorde en beställning som de skickade till oss. Sen hände det att vårt bibliotek remitterade ned den till Lund för att han tyckte att det var bättre att de tar den därifrån. Vilket gjorde att forskaren fick ett litet påpekande från biblioteket, ”kom och hämta den hos oss, du kan komma hit och kopiera själv”. Det slutade med att alla beställningar som kom från Lund skulle skickas till vilket annat bibliotek som helst men inte till Lund. Zofia for ju iväg till Israel och var där under några år, tjänstledig. och då kom Roland in som chef på IDC.

Anna Orrghen: Det är Roland Hjerppe?

Malin Edström: Roland Hjerppe. Då hade det gänget, Rolf Larsson och några andra av forskarna runt omkring, även Mats Lindquist var väl lite indragen i det, nej, han var väl ute och studerade, han var stipendiat utomlands, tror jag. Rolf Larsson, Janne Sunnebäck, Christer Bryntesson, han försvann i tsunamin, var det i första hand. Det finns en lingvist också med i det här, en gammal vän till Rolf. De satte sig och började utveckla TRIP-systemet som ett projekt inom KTH.

Anna Orrghen: Det finns en som heter Brodda i efternamn som har nämnts i andra sammanhang?

Malin Edström: Ja. Han var lingvist, och han satt väl på det här som senare blev FindIT. Det var det som FOA började köra lite grand på och som jag sen har arbetat med på DAFA, det systemet. Ja, IMDOCS, Industrimatematik. IMDOC var Leimdörfer men vi kan ha Brodda med också där. De jobbade ihop. Leimdörfer var Industrimatematik men han var den som syntes där. Brodda var väl också en sådan här central lingvist här i Sverige, tror jag. Han var en betydande person.

Anna Orrghen: Jag har även intervjuat konstnärer och musiker som arbetade med datorer och en av dem nämnde Brodda, så det var den kopplingen.

Malin Edström: Jag tror att han jobbade mycket med språk och lingvistiken.

Anna Orrghen: Men du var inne på TRIP.

Malin Edström: Ja, just det. Då satt ju de och jobbade med TRIP och utvecklade första versionen på KTH och Marie och jag satt och …

Anna Orrghen: Är det Marie Wallin?

Malin Edström: Ja Marie Wallin är det. Hon och jag var lite engagerande i hur system fungerande, så vi satte oss en helg ute på en konferensanläggning någonstans och kopplade upp oss till TRIP-systemet.

Anna Orrghen: När var det här i tid?

Malin Edström: Kan det ha varit -77 någonstans? Nej, -76. Jag vet inte, någonstans där. Sen kom vi tillbaka med en lång lista med synpunkter och sen ströp de den versionen och drog igång nytt.

Anna Orrghen: Hur kunde ni koppla upp er mot programmet?

Malin Edström: Det var ett akustiskt modem, tror jag att det hette. Har du mött det någon gång?

Anna Orrghen: Nej, det har jag inte.

Malin Edström: Det var en liten skrivmaskinsterminal och sen sitter det två små hörlurar, man ringde upp och så fick man datortonen och så stoppade man ned telefonluren i de här två groparna och sen kom den ena igång, uppringt.

Anna Orrghen: Vad var det ni såg då som ni hade synpunkter på?

Malin Edström: Vi satt och testade vad man kunde göra med systemet, hur svårt det var och alltihop sådant.

Anna Orrghen: Vad var det för olika saker som ni testade?

Malin Edström: Sökningar, tider och möjligheter att göra saker. Jag vet inte riktigt allting, men vi gav en lång lista med synpunkter i alla fall.

Anna Orrghen: Vad hade ni för synpunkter?

Malin Edström: Varför kan man inte göra så och varför kan man inte göra så. Vi ville ha mer möjligheter. Jag minns att vi satt med dem och diskuterade, varför kan man inte göra så, och så, och så. Och jag tror det var Rolf Larsson som sa ”nej, men är det så viktigt, är det så nödvändigt”. Medan de diskuterade där så helt plötsligt ”hallå, Malin, är det så här du vill ha det?”, sa de andra då, ”ja, just det, precis, ja, det blir bra”, ”då vet vi hur vi skall göra”. Vi var lite mer engagerade i det där. SINFDOK skapade ett projekt så vi skulle utvärdera TRIP här i Sverige. Uppsala laddade en del av LIBRIS och vi lade upp MechEng den här mekaniska databasen, och den psykologiska, pedagogiska. Vi hade ett samarbete med Statens Psykologiska Pedagogiska Bibliotek också. Vi hade en informatiker därifrån som satt hos oss och jobbade med deras material. Så testade vi det och så var man ute och hade kurser och tog hit folk för att lära sig och tycka till om det. Men det blev inget mera än så av TRIP i det fallet. Sen gick TRIP-gänget, som vi kallade dem för då, och bildade Paralog istället. De bildade bolag. Sen var de ute ur vår bild.

Anna Orrghen: Körde ni Epos Vira, använde man det parallellt?

Malin Edström: Ja det har pågått hela tiden. Och någon gång där, kan det vara omkring -76 eller något sådant där, -75, började vi släppa in industrin så att de själva fick lägga in sina profiler.

Anna Orrghen: Kunde de göra det från sina arbetsplatser?

Malin Edström: Med en terminal. Precis som vi satt mot GUTS QZ, så fick de inloggningar där. Där satt folk på olika industrier runt om i landet och lade in sina profiler. I början identifierade profilnamnen vilken organisation som skulle ha de här. När vi fick utskriftresultatet hade vi en av våra assistenter som skalade av och skickade ut till de olika företagen.

Anna Orrghen: Alla de här små korten?

Malin Edström: Ja de var i A4 på löpande bana. För då sorterades de i rätt ordning så det blev en bunt åt varje håll. Sen fick de jobba vidare hos sig så vi såg aldrig profilerna från industrin.

Anna Orrghen: Var det för att de ville vara hemliga eller var det för att det skulle underlätta arbetet?

Malin Edström: Både och. Vi hade inte att göra med vad det var för frågor de hade utan det var deras.

Anna Orrghen: Uppstod det problem eller var det så att de hörde av sig med saker som de kanske inte förstod hur de skulle göra när de sökte?

Malin Edström: Ja, då vi hjälpte till.

Anna Orrghen: Vad var det som kunde hända?

Malin Edström: Det var väl egentligen att ”jag förstår inte varför jag inte får fram någonting”. Då kunde man sätta sig tillsammans och gå igenom profilen och säga, ”men du har gjort en alldeles för snäv fråga”, ”ja, men det är ju det här de vill ha”, ”jamen, så skriver de inte”. Ett klassiskt exempel är en som hade att göra med bullerstörningar så var i titeln på en artikel en gång, ”quiet please”. Och det var bullerstörningar. Det är inte lätt att tänka igenom alla andra möjligheter. Så det här att ha tillgång till bibliotek och kunna titta igenom och börja en litteratursökning på något sätt för att sen skapa profilen som ett resultat av den var ganska användbart.

Anna Orrghen: Du har läst informatik också, men gjorde du det parallellt som du arbetade på IDC?

Malin Edström: Jag gjorde det på kvällstid.

Anna Orrghen: På Stockholms universitet?

Malin Edström: Ja.

Anna Orrghen: Vad läste ni då för någonting?

Malin Edström: Det var väldigt teoretiskt. Dels var det just det här vanliga, hur överförs informationen och mera filosofiska begrepp. Det var väl inte alltid jag hängde med själv i det där. Jag läste femtiofem poäng, den sista femman blev det aldrig något av. Men den var på lägre nivå. Det jag lärde mig där, och som jag hade väldig nytta av, det var till exempel det här hela datornäten, ARPANET. Det var en blandning av filosofi och teknik och praktiskt och teoretiskt i informatiken. I informatiken mötte man bildtelefonerna i tänkandet.

Anna Orrghen: Är det någon särskild lärare du minns från den kursen?

Malin Edström: Ja, Kjell Samuelsson minns jag framförallt. Det var bara han som var lärare på den tiden. Och varje gång man frågade om något sa han ”det där en väldigt bra fråga den tar vi upp nästa termin”.

Anna Orrghen: Gjorde han det?

Malin Edström: Jag har inget minne av det. Men vi kände honom för han hade sprungit uppe på Teknis bibliotek ganska mycket. Även de vägarna har vi gamla kontakter.

Anna Orrghen: Sen har du även arbetat med att utbilda andra?

Malin Edström: Ja. När vi hade börjat att göra profiler och litteratursökningar började SINFDOK starta kurser för utbildning av informationsspecialister, informatiker. Då var vi med som lärare. Sen även ihop med Mekanförbundet där vi var ute och pratade för industrier och lärde dem hur man skulle kunna ha nytta av informationen som fanns i litteraturen. Jag minns en värdering från någon som hade slutat med sökprofiler hos oss och så hade att vi fått dåligt rykte på det där företaget. Då var det någon där som tog kontakt med oss och frågade ”vet ni varför ni har så dåligt rykte där?” ”Ja, sade jag, det var han som hade en profil. Han skrev till oss att han får reda på så mycket information som jag inte har tid att läsa så han orkade inte med det så de återgick till sina cirkulerande tidningar.” Sen var det en explosion på det företaget. Och sen när studenterna som vi hade utbildat kom ut på industrin frågade de ”var har ni litteratursökningar?” Det var en effekt från de ute på hela industrin, medvetandet om detta, att komma åt det. Det var ju mycket sådant. Men sedan började ju folk bygga upp databaser själva.

Anna Orrghen: Och folk det är?

Malin Edström: Det var olika projekt. Det fanns Nordiska Rådet, Nordiska Ministerrådet, Nordinfo. Nordinfo var lite specialiserat på just de här informationssökningarna och databaser och då sökte många medel för att bygga upp en databas och då fick de medel för tre år, kanske, och sen ska man försöka klara av det på egen hand. Det var många spännande databaser som byggdes upp där. Det var Nordkalotten, litteratur kring Nordkalotten. Det var någon som jag kommer ihåg. Men alla gjorde ju på sitt sätt.

Anna Orrghen: Programmerade de eget från början eller använde de något som redan fanns?

Malin Edström: Nej, jag vet inte riktigt vad de gjorde. De köpte väl kanske. Det började komma små system. Sen började jag få en mani. Mina kollegor har alltid skrattat åt mig för det var två saker som jag alltid tjatat om. Det ena var problemet med teckenuppsättning med å, ä, ö som jag har jobbat med ända in till pensionsåldern, att få olika system att fungera med det. Och det andra var att strukturera mera.

Anna Orrghen: Strukturera innehållet i sökningen?

Malin Edström: Nej, inte sökningen, utan när du bygger upp din databas. Lägg ut det i så små bitar som möjligt så du kan tagga upp varje liten småbit så långt det går överhuvudtaget. För du kan alltid slå ihop det, men du kan inte dela på det.

Anna Orrghen: För om något går tokigt så?

Malin Edström: Ja, man kan gå tillbaka till det gamla och se ”nej, men vi får göra om det här, behåll det gamla ursprungliga”. Senare höll jag kurser tillsammans med Toivo Tagell, som hade en egen konsultfirma, men det var efter KTHB-tiden. Då lärde vi ut ”Att bygga en databas”. Vi hade ett tiotal olika endagskurser eller seminarier kring vad man skulle tänka på när man bygger databaser. Det var vi som snackade. Toivo tog de mer ekonomiska bitarna och jag tog mycket av det praktiska. Vi beslöt oss för att göra ett försök och så skickade vi ut inbjudan om anmälan till kursen. Vi fick genast planera fyra kurser på kort tid. Men sen har jag mött många människor som säger ”jag gick ju på din kurs”. Hela det där strukturera mera heter numera XML. Jag vill säga det för att det sista jag gjorde på mitt arbete innan pensionen var att se till att saker kom in i XML, och det är fortfarande strukturingen. Sätt in det i små delar, du kan alltid slå ihop det men det är svårt att dela upp. Det var sådana kurser jag höll.

Anna Orrghen: Och det här med å, ä, ö. Hur hanterade man det när ni började göra profilerna?

Malin Edström: Vi jobbade på engelska i första hand och då var det inget bekymmer. Det var hakparenteser och klammerparenteser och bakslasharna som skrevs ut som å ä ö. I de typkedjorna de hade på QZ fick man specificera att när man skrev in det med hakparenteser och klamrarna då var det å, ä, ö som gällde. De hade speciella kedjor som skrev ut dem. Det var ASCII:n som det var var då. Det var en sjubitars kod. Och då hade de inte riktigt plats för å, ä, ö.

Anna Orrghen: Hur fick ni kännedom om nya tekniska rön eller nya vetenskapliga rön när du jobbade vid KTHB?

Malin Edström: Björn Tell var ju väldigt bra och han hade internationella kontakter. Roland var mera forskaren. Sen var vi ganska långt framme. Till exempel, EPOS Vira är från INSPEC, Institute of Electrical Engineers i London. Vi fick INSPEC av dem medan de fick programmet av oss, det är ett exempel. De använde våra program väldigt länge i England. Även CNRS, Centre National de Recherches Scientifique. Även där gjorde vi byten med dem. Vi fick Bulletin Signalétique från dem och de körde EPOS Vira nere i Frankrike. Och även där kom det med samarbete så att Yvette Henri som då jobbade framförallt med de här frågorna var rätt mycket i Sverige. Sen var vi nere i Frankrike en del också. Bara som en liten episod, hon hade egentligen inte pratat engelska innan hon kom till Sverige. Sen mötte hon en amerikan någon gång som frågade var har du lärt dig att tala engelska egentligen. I samma mening använder du pure British English och American. ”Jag har lärt mig i Sverige”, sade hon. Vi hade ju ett så pass blandat gäng hos oss. Där hade vi ett samarbete under många år så när Marie började fick ju hon ta hand om Bulletin Signalétique i första hand, såsom franskspråkig. Hon är belgiska. Men det var jag som i första hand jobbade med Yvette. Sen gifte hon sig med en kanadensare så Marie har varit och hälsat på henne i Montreal. Yvette Ruossou heter hon nu, bor i Montreal. Sen hade vi igång ett Sida-projekt med Portugal efter Salazar, diktatorn i Portugal, försvann. När han försvann ur bilden skulle de börja bygga upp sitt eget och då kom det igång ett Sida-samarbete.

Anna Orrghen: När var det ungefär?

Malin Edström: Få se nu. Jag var där nere i november -77. Säg att det är -76, omkring -75, -76. Då kom det två stycken portugiser till oss och skulle lära sig vad vi gjorde.

Anna Orrghen: Var det allt ni gjorde eller specifika saker?

Malin Edström: Det här med att göra profiler och göra SDI-körningar. I projektet låg det också att vi skulle hjälpa till att bygga upp deras bibliotek och deras samlingar. Det var några då som sysslade med informationssökningar. Det Gabriella och en kille, jag kommer inte ihåg vad han hette, men hon hette Gabriella Lopes da Silva. Då skulle jag i första hand jobba med dem och jag gick någon liten snabbkurs i portugisiska. Det gick väl inte så särskilt bra.

Anna Orrghen: Hur kom det sig att du blev involverad i just det projektet?

Malin Edström: Jag vet inte. Det var väl Roland som drog in mig i det. Vi har alltid jobbat bra tillsammans, det märktes kanske på vittnesseminariet om Tidiga söksystem. Han är mera teoretiker och jag är den praktiska, så det har alltid fungerat bra med att jobba tillsammans. Men alla var med när de var i Sverige. Och sen var jag nere en månad och jobbade med dem och skulle lära upp dem och det var ungefär i samma veva som jag hade gått informatiken så jag hade både teoretisk och praktiskt utbildning med dem.

Anna Orrghen: Hur gick utbildningen till?

Malin Edström: I Sverige satt vi runt ett bord och pratade.

Anna Orrghen: Kunde du samtidigt visa hur man gjorde på någon terminal?

Malin Edström: Ja, vid det laget hade man från Europa börjat kunna ringa upp till amerikanska databaser.

Anna Orrghen: Okej. Och det gjorde ni också?

Malin Edström: Det gjorde vi också. Från början fanns det någon nod i Holland så vi fick ringa till Holland och sen kopplades vi upp till Amerika. Det var inte så roligt för Televerket. Så helt plötsligt började det gå rykten om att vi skulle bli utestängda från Holland.

Anna Orrghen: Varför då?

Malin Edström: För att Televerket inte tyckte om att vi gjorde så då fick de se till att fixa så att vi kommer åt den. Då kom det igång något som hette, jag tror det var Databas 300, som vi kunde koppla upp oss mot här i Sverige. Sen kan du tänka att Databas 300 står för 300 baud. Det betydde att när vi gjorde sökningar mot Amerika fick våra slutanvändare vara lite restriktiva med pratandet. Men sen kom det vidare och det blev Datapak av det där. Vi var också ganska engagerade från vår sida med att försöka påverka Televerket att få det att fungera. Det var en kvinna på Televerket som hette Gunnel Kling som jobbade som sekreterare och hon fick helt plötsligt ett uppdrag att försöka hjälpa svenskarna att koppla upp sig mot Datapak. Det var en härlig person. Hon sa, ”jag visste ingenting när jag började där men helt plötsligt så ringde det upp ifrån hela Sverige och alla var så trevliga”. Någon gång på ett TLS-möte var hon med och jag frågade ”vad ställer du ut?”, ”jag ställer ut mig själv”, sa hon ”det är väl lika bra att göra det”. På den tiden skulle man knacka in en elvatecken lång adress, tror jag det var, på terminalen plus användarid och lösenord, och misslyckades man någonstans på vägen fick man börja om från början, Network User Access Number, NUAS. Men kom man väl upp så gick det

ganska bra att koppla upp sig. Detta måste ha varit ungefär samtidigt som när jag var i Amerika. Jag var en månad i Amerika.

Anna Orrghen: På studieresa?

Malin Edström: Mmm. På två konferenser. Jag vet att jag pratade med någon och sa ”vi har haft problem med att koppla upp oss mot Amerika för att de håller på att stänga av” ”ja men här såg jag en från Europa som var inne”, ”jaha, det var Sauli Laitinen från VTT i Finland”, ”ja, de klarar sig alltid i Finland, de finner alltid vägarna runt”, sa jag. Det betydde att portugiserna också kunde koppla upp sig, via Italien och över till Amerika. Så i projektet med portugiserna låg det att vi skulle förse dem med utrustning.

Anna Orrghen: Även den tekniska utrustningen från Sverige, apparatur och allt sådant?

Malin Edström: Ja. det var en Texas Silent terminal med värmekänsligt papper som man knattrade på. Vi var uppe i 1200 baud för övrigt, vid det laget. Dessutom hade den här terminalen två kassetter på sig. Och på kassetterna satt de och skrev in profiler som skulle köras mot banden i Sverige och sen skickade de upp kassetter till oss någon gång i veckan eller varannan vecka. Så uppdaterade vi profilerna, skickade in dem till GUTS, till datorn, och uppdaterade deras profiler och så skickade vi ned resultaten till dem. SDI-körningarna gjordes i Sverige men de fick koppla upp sig själva till Amerika. Även när jag var nere och undervisade dem gjorde vi rätt mycket sökningar mot Amerika. En gång skulle jag skriva ett brev och kom till en portugisisk skrivmaskin, det var inte europeisk standard. Alla bokstäver satt fel.

Anna Orrghen: Hur gick det med terminaler och tangentbord apropå det?

Malin Edström: Tangentbord är standardiserade. Det är Å, Ä, Ö som byttes ut. Men överlag var det den engelska Q, W, E, R, T (de första tangenterna). Sen fick vi alla att lära oss att köra på engelska och eftersom vi jobbade mot engelska så var det väl inte helt fel ändå.

Anna Orrghen: Du har också jobbat mycket med standardiseringsarbete kring IR-system och databaser?

Malin Edström: Ja. ISO-2709 är en standard för utbyte av bibliografiska data i maskinläsbar form och den har vi utnyttjat. Den fanns redan när vi började. Sen har jag varit med om standardisering av kommandospråk.

Anna Orrghen: Jaha, och vad innebar det arbetet?

Malin Edström: Ja, nu ska vi se, nu har EU börjat dyka upp. Och då började de med ett projekt att bygga upp europeiska databaser. Då ville man bygga upp med ett standardiserat kommandospråk hos sig och då gjorde man minimimängder. Med en minimal mängd av kommandon, sök, finn, skriv ut, stopp, var det tänkt att man skulle kunna söka i alla europeiska databaser. Men använder man den mängden så fanns det inte längre någon konkurrens mellan olika system. För om den databasen fanns på två olika ställen och man bara fick använda de här minikommandona så var det ingen konkurrens längre. För då fick man stryka allt det speciella i systemen, och raffinemangen. När man till exempel gjorde en trunkering, det vill säga att man kapade ändan av ett ord och kunde söka på det, det fick man inte göra mer än på höger sida. Hade det systemet en vänstertrunkering

gick inte det, för det fick man ju inte tillåta då. Då började det komma igång ett arbete inom ISO, International Standardisations Organisation, med en kommitté för att göra en totalbild av databaser runt om i världen och där var jag engagerad.

Anna Orrghen: Hur kom det sig att du var den som började arbeta med det?

Malin Edström: Det var väl bara att jag klev dit. Jag är ju uppvuxen med standardisering.

Anna Orrghen: Just ja, det nämnde du ju.

Malin Edström: Så det var en naturlig väg. Såg jag en antydan till standardisering började jag lägga näsan i blöt, för jag visste vad det gällde. Och sen bar det vidare i utbytesformat i databaser där jag också var med. Men tiden rann egentligen förbi den här standardiseringen för sen kom Internet och alltihopa det där så det behövdes inte längre på det viset. Men vi kom ändå ganska långt i det.

Anna Orrghen: Du har också varit verksam i EUSIREF?

Malin Edström: Sommaren -68 var jag på min första konferens, nej, -69. Det var i Nottingham och det var CHEOPS, Chemical Operators System. Det var de som körde magnetband på kemi. Då var jag på den konferensen och ur CHEOPS, för det var inte bara kemi, skapades något som kom att döpas till EUSIDIC. Vi försökte samarbeta mellan de olika europeiska informationscentralerna. Det var där jag lärde känna Göran Falkenberg, till exempel. Det var inte i Sverige. Ja, även hans föregångare. Där har jag varit med en hel del. En arbetsgrupp inom EUSIDIC hette EUSIREF och det var ett försök att göra sammanställningar av databaser och byta erfarenheter kring vad som pågår i olika länder runt omkring olika databaser och system. Det var ju också av intresse för EU. De finansierade mycket av EUSIREF-mötena. Vi möttes i Luxemburg.

Anna Orrghen: En gång per år?

Malin Edström: Två gånger. I samband med gjorde jag och en österrikiska, Eva Berhta en inventering. Jag var en koordinator för att samla ihop all information runt olika databaser och skickade det till Österrike och hon datoriserade den. Jag jagade och hon datoriserade det och så skickades det för sättning i England, europeiskt samarbete. Learned information, som då hade börjat med sina konferenser. Det är en ganska tjock bok från början till slut.

Anna Orrghen: Femhundra sidor nästan.

Malin Edström: Ja, något sådant, med olika databaser och register. Det var en inventering av vad som fanns.

Anna Orrghen: När ni gjorde den här sammanställningen, upptäckte ni då om det fanns mycket som var likadant eller att det skiljde sig åt?

Malin Edström: Ja, somliga områden fanns det väldigt mycket hos. Kemi har alltid varit väldigt aktivt i litteraturen. Sen kanske alla småsakerna är speciella. Men då började hela den ekonomiska biten dyka upp. Det var inte bara litteraturdatabaser längre utan det var mera faktabanker. Det kunde vara maskinkomponenter och det kunde vara fullständig

information, hela tidningar och sådant som började komma i den vevan. Sen började man prata om erfarenhetsdatabanker, att man skulle bygga upp med andras erfarenheter. Men det blev inte så mycket. Det började bli en bredd av det. Det var affärer, vad finns det företag i Sverige som sysslar med det och det, Kompass hette de, till exempel, och sen började det dyka upp på olika håll. Det gällde att få igång den här bredden.

Anna Orrghen: Fick det också konsekvensen att man, exempelvis, började samarbeta mer?

Malin Edström: Man utnyttjade varandra lite grand. Man bytte information på de där. Fördelen med sådant som EUSIDIC var att man bytte information, men den har väl dött sin egen sotdöd nu, tror jag. För det har försvunnit lite grand, det är inte samma sak numer. Den gjorde jag -79. Det var i den vevan jag var chef för IDC.

Anna Orrghen: Just det. Hur kom det sig?

Malin Edström: Det berodde på att Roland for till Tanzania.

Anna Orrghen: Ja, gud vad ni reste hela tiden, på alla håll och kanter.

Malin Edström: Jo. Det var också ett Sida-projekt om utvecklingen av informationssökning i Tanzania. Roland for iväg och var där i två år eller något sådant och jobbade med dem. Då hoppade jag in som chef istället.

Anna Orrghen: Ändrades dina arbetsuppgifter då?

Malin Edström: Ja, då fick jag ju vara administratör, och det var inte det jag var så road av. Det var inte det jag drömt om, men det var ganska nyttigt. Det var det. Sen bestämdes det att tjänsten formellt skulle utlysas, ”jag kommer inte att söka den”, sa jag. ”Va?” Någon gång under den här tiden hade jag suttit och gjort någon sökning tillsammans med en kund och då kom det någon som sa ”vad håller du på med Malin? De där är det vi som ska göra”. Sen var det också det där att man ska inte vara chef över sina gamla arbetskamrater. Det är svårt.

Anna Orrghen: Det har jag också hört.

Malin Edström: Man ska försöka få in en chef utifrån. Hela det här blev mer och mer internationellt, även kemisidan. Hon som fick ta över hela det här med kemi kom från Polen, Lilliana Kanafarski heter hon. Zwirkowska tror jag hon hette när hon kom. Sen kom hennes vän från Polen och de gifte sig, då det blev Karafaski. Gunnel hade suttit på Televerket och försökt göra informationen, så småningom blev det något som hette DIANE-center.

Anna Orrghen: Vad var det för något?

Malin Edström: I anslutning till EG började man göra informationsställen. Jag var inte så inblandad med det för jag satt som chef på IDC då. Men i Sverige, i anslutning till Tekniska Litteratursällskapet, började man göra DIANE-center och då var det några som skulle hjälpa till och sprida information om databaser och uppgifter. Och där var Lilliana med på kemisidan.

Anna Orrghen: Innan vi började prata med bandspelaren på nämnde du just att KTHB och KI efter ett tag blev tillsagda av SINFDOK att samarbeta. Du får gärna berätta hur det gick till och när det skedde.

Malin Edström: Jag kommer inte ihåg exakt när men det måste ha varit någon gång omkring -76. Då hade jag den här SDI-tjänsten i första hand. För varje databas som vi jobbade med, vi kunde inte göra det förrän Zofia hade åkt till Israel, det var när hon var frånvarande som vi fick sätta igång det. Det var hon som hade ringt upp till Göran och sagt ifrån.

Anna Orrghen: Då var inte det samarbetet populärt?

Malin Edström: Nej. Men Björn var nere i Lund och Zofia var i Israel och Roland satt som chef då. Då var det jag från vår sida och Viveka Alton-Lundberg från KI:s sida som skulle försöka organisera så att vi fick lite samarbete. Det första man måste göra är att ha lite fester, för att få det att fungera. Vi hade lite studiebesök av hela gängen på vardera plats, vi berättade vad vi gjorde och sen skulle vi ha en gemensam fest. KI hade kontakter med Wennergren Center och de hade en festvåning högst där uppe och den fick vi låna. Jag minns fortfarande hur det var, KTHB satt i ena hörnan och i andra hörnan satt hela KI-gänget.

Anna Orrghen: KI-gänget var de från BMDC?

Malin Edström: Ja, MIC, BMDC. De hade en medarbetare på MIC, BMDC som hette Christina Olivercrona och hon gick sina egna vägar i det mesta. Hon var väldigt trevlig att ha att göra med, och hon hade gått in på de indiska lärorna, yoga och sådant. Hon kom lite sent till den här festen. Men när hon kom var det halsband runt halsen och barfota och satte igång en långdans runt hela salen. Det var som Göran sa, hon hade inga gränser. Tyvärr berättade han också att hon har dött för två år sen, hon kom senare till Arbetarskyddsstyrelsens bibliotek under ett antal år. Ja, det var en underbar person att ha att göra med. Det var den ena saken. Det andra var att vi skulle börja utnyttja varandras resurser. Som jag sa förut, hade jag gått en kurs där för att lära mig MEDLARS. Hela den här decentraliseringen av SDI-tjänsterna betydde att även om vi betalade för olika magnetband skulle de lika väl kunna gå ut med sina kunder och göra alla SDI-profiler. I den vevan började vi med gemensamma kurser. För decentraliseringen av hela SDI-tjänsten där ute på industrier och olika platserna gjorde vi gemensamt. Vi utbildade lärare med olika databaser från deras sida och från vår sida och så vidare. De som gick och lärde sig MEDLARS hos dem kom över till oss och lärde sig våra databaser för att se vad de kunde utnyttja där och så vidare.

Anna Orrghen: Kunde ni komma åt MEDLARS från KTHB:s lokaler?

Malin Edström: Det kunde vi göra.

Anna Orrghen: Ni kunde göra det.

Malin Edström: Mmm. Men det gjorde vi inte mycket för det var ju inte vi som var experterna. Det hände kanske bara någon gång. Det var ju de som var experter på det. Men jag minns någon gång som de hade haft några på besök för att lära sig och sen skulle de komma över till oss och då skulle de lära sig Chemical Abstracts, de skulle lära sig Bulletin Signalétique, alltså CNRS, och så var det någon tredje sak de skulle lära sig. Ef-

teråt sa Marie efteråt till mig ”jag förstår ingenting”. För att där var det en dansk, en norrman som talade danska, en dansk som talade svenska och sen en skåning också. Då vände jag mig till dem på KI, ”förlåt men vi har ställt upp med en polska, en belgiska och så jag, förstod de någonting?”, ”njae”. Den här lägenheten, min lägenhet på Lidingö, var ganska mycket använd också. Vi hade kurser där det kom in folk från hela landet och skulle gå igenom, vi hade uppföljningar av det här, EPOS Vira-seminarium kallade vi dem för. Det hade vi ungefär en gång om året och i början hade vi dem i Stockholm. Sen frågade assistenterna mig ”har du städat hemma”, ”njae”, ”okej då kör vi”. Så slutade det med att alla samlades här uppe. De som kom först fick hjälpa till att plocka ihop lite mat. Den här lägenheten har använts en hel del till det, vi fick rum med tjugo-tjugofem personer ibland. Men det var både från KI, från MIC, och vi på en gång. Så vi hade mycket sådant gemensamt. Och ett EPOS Vira-seminariet hade vi uppe i Trondheim. Decentraliseringen gick ju till DTB och Narviks Tekniska Högskola också, och Finland.

Anna Orrghen: Hur fungerade de samarbetena?

Malin Edström: Jo då, det gick så bra. Men de kopplade upp sig på Datapack och kopplade upp sig mot QZ och lade in sina profiler. Sen skalades de resultaten över och skickades till alla håll och kanter. De fick finna sig i att det stod på svenska på bibliotekskorten.

Anna Orrghen: Var det SINFDOK som beordrade det eller var det mer att de föreslog att ni skulle samarbeta?

Malin Edström: Nej, ”ni får inga mer pengar om inte ni börjar samarbeta”.

Anna Orrghen: Okej, de beordrade.

Malin Edström: Puh, sa vi, ungefär.

Anna Orrghen: Var det för att spara pengar som de ville att ni skulle samarbeta eller vad var anledningarna?

Malin Edström: Nej, de tyckte det var larvigt. Roland och jag tyckte också det var larvigt, vi hade inga emot det. Jag tror inte Göran hade något emot det heller, utan det var de här första, och de hade flyttat på sig. Vi kände att det var på tiden att det blev någonting gjort.

Anna Orrghen: Parallellt med det här så pågick arbetet med LIBRIS, var du involverad i det?

Malin Edström: Nej.

Anna Orrghen: Det var du inte.

Malin Edström: Det var förvärvsavdelningen på biblioteket som jobbade med LIBRIS, så jag var inne ibland och pratade med dem och tittade på hur man kunde göra. Jag tyckte det var väldigt svårhanterat, jag var inte så förtjust i det.

Anna Orrghen: Vad var det som var svårhanterat?

Malin Edström: Man kunde inte använda språket. Man satt med funktionstangenter och man skulle gå in i olika bilder och plocka fram dem och det var därför de hade med en bit av LIBRIS i den här TRIP-testen.

Anna Orrghen: Var det några projekt som sattes igång under din tid då på KTHB som inte blev av?

Malin Edström: Ja, TRIP-projekt.

Anna Orrghen: Det var ett sådant, just det, ja.

Malin Edström: Det blev inte mer av det. Och portugiserna.

Anna Orrghen: TRIP-projektet döpte de om till 3RIP?

Malin Edström: Jo, men det var våran test. Det var en tanke att göra ett nationellt on-line databassystem i Sverige, men det blev inte av. Jag vet inte varför.

Anna Orrghen: Var det ni som kom med tanken om de nationella on-line databaserna?

Malin Edström: Nej, jag tror det kom från SINFDOK, eller det kanske var DFI. Jag tror att initiativet kom därifrån.

Anna Orrghen: Var det någon gång 70-talet?

Malin Edström: Nu ska vi se, omkring -76, -77 eller något sådant där.

Anna Orrghen: Och vad var det som gjorde att det inte blev av?

Malin Edström: Man måste ju bygga upp en organisation runt alltihopa. Just nu var det väl tre eller fyra organisationer som var ute och sprang sina egna race.

Anna Orrghen: Vilka var det?

Malin Edström: Vi, och det var ett gäng från Uppsala, sen var det Mekanförbundet också. Jag vet inte vem som var den fjärde. Det blev inget samlat över det. Sen var det det där med Portugal. Kontentan av projektet var lika med att patienten dog. De kom ju igång och det var väldigt bra allting och de fick en start. Men sen gick Portugal med i EU och då var det inte intressant med någonting från Sverige längre. Men det lever fortfarande där. Det vi fick igång där blev en start och det fungerar och rullar, men sen ”jaha, det var kul så länge det varade, hej då”, ungefär. Tanzania däremot, vet jag inte hur det fungerar, det är bara Roland som vet om det blev något vidare, men det tror jag knappt.

Anna Orrghen: Jag ska träffa honom om två veckor, då åker jag ned till Linköping för att intervjua honom.

Malin Edström: Då är det bra att få lite olika bilder.

Anna Orrghen: Det är också det som är tanken med att man träffar personer som har jobbat tillsammans. Ni har gjort lite olika saker och kommit in på olika sätt, eller samma saker.

Malin Edström: Jo, vi har jobbat tillsammans så pass mycket. Mot slutet när jag hoppade av som chef gjorde jag en del konsultarbeten. Då hade man konstaterat att alla dessa konsulter som går för dyra pengar och på kundens räkning går och lär upp sig hos oss för att sedan börja kunna ta betalt, tyckte jag att det här hade gått för långt. Jag gjorde en del arbeten för Mekanförbundet och sådant med TRIP-systemet. Att bygga upp databaser för dem på TRIP, men det vet jag inte vad som hände med sen. Men jag gjorde lite grand sådant.

Anna Orrghen: Var det -81 när du hade slutat på KTHB?

Malin Edström: Nej, jag hade hoppat av som chef, men jag var kvar fortfarande. Efter sökte jag mig iväg till Scannet därifrån som ett nordiskt samarbete och då var jag också med i olika diskussioner omkring att testa olika system och få göra sammanställningar på krav på system.

Anna Orrghen: Du har ju gjort mycket även därefter. Men jag undrar om det är någonting under den här tiden på KTHB som vi inte har pratat om som du tycker är viktigt att ta med?

Malin Edström: Jag vet inte riktigt. Vi har fått med ganska mycket av det vi gjorde och hela den här decentraliseringen som ju faktiskt var intressant. Och just det här speciella att vi jobbade väldigt maskinnära i alltihopa. Det var ju så när jag kom till DAFA ville jag ha en dump av ett magnetband. Då gjorde de översättningar och tecken. Då sa jag ”nej jag ska ha en dump”, ”det kan du ju inte”, sa de då. Då ska de alltid ha teckenformatera. Att kunna sitta där och läsa hexadecimal text. Det var sådant som var rätt nyttigt. Man förstår sen att man har fått nytta av det. När man talade om terminaler, vi var inblandade i undervisning åt olika håll och kanter och förklarade för folk hel och halvduplex och allt vad terminalerna skulle ställas in för. Och jag tänker på en kvinna som frågade ”jag är i femtioårsåldern nu, vi har fått in en ung tjej hos oss och jag frågade henne varför ska vi göra si och varför skall vi göra så, är jag dum som frågar?”. Jag sa, ”nej det är du som är klok”. Och jag menar det är det. Det gäller den här nyfikenheten, ta reda på varför. Det är väl det jag har haft nytta av.

Anna Orrghen: Och det är genom det som du har lärt dig att arbeta med datorerna, genom att pröva dem, för du har inte gått någon utbildning?

Malin Edström: Nej, jag har ingen datorutbildning alls utan jag har lärt mig det praktiska i det. Jag har skrivit hålkort och det går knappt att läsa vad jag har gjort, jag har suttit inne i stordatorerna och ändrat i programmet och kunna läsa, för att förstå vad det är som händer och det har varit nyttigt. Det är därför det stod i det här pappret att jag höll på med både PC och Unix och allt vad det är för någonting. Jag jobbat med olika system och jag har ställt krav, vill få bättringar. Men det var det att jag kom in på rätt plats i rätt ögonblick. Det var den turen jag hade. Jag är inte forskaren men jag är den som kan analysera och praktiskt genomföra. Och jag har kunnat prata både med bibliotekarien och programmeraren. Du ser ytterligheterna i det, det är ju lite olika språk.

Anna Orrghen: Ja, det kan jag tänka mig att det är. Den ena ska använda men vet inte hur man trycker på knapparna, om man hårdrar det. Den andra vet hur man trycker på knapparna men vet inte vad man skall göra med det som kommer ut.

Malin Edström: Bara detta att få en programmerare att göra ett gränssnitt som kan användas av en bibliotekarie. Jag hade någon sommarjobbare en gång som jag tjatade på honom, ”ja, det är jättebra det du gör men sätt en bibliotekarie framför det här att göra det”. Han var väl sjutton då. Sen träffade jag honom några år senare och han sa ”jag har gjort många jobb sen dess men det där var den viktigaste läxan jag har lärt mig, det har jag haft nytta av”. Och det är just det där: vem är användaren? Jag sysslade med juridisk information sista åren och helt plötsligt så sitter man där med bibliografiska uppgifter kring det juridiska och jag är den enda som kan identifiera de olika bitarna, och så städa upp det och få det att ändå bli snyggt i slutändan, ”kan du göra på ditt sätt?” Just detta att systemen är nog så bra. Men det som är värdefullt det är egentligen materialet och man ska inte anpassa materialet till systemet, för systemet kan bytas ut och då ska du kunna återanvända materialet. Det har funnits system där du inte kunnat få ut materialet ifrån. Det är otäckt. Det måste alltid kunna gå att få ut materialet på ett bra sätt. Det var det jag jobbade med mot det sista, att ha ett dåligt strukturerat material som jag har fört över till ett ganska välstrukturerat XML, strukturera mera. Har jag fått igenom det så det fungerar så är jag glad nog för det, då har jag gjort någon nytta.

Anna Orrghen: Ja, men då får jag tacka så hemskt mycket.

Malin Edström: Varsågod.